

การพัฒนาดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
มาตรฐานสากล : กรณีโรงเรียนแก้งคร้อวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 30

Development of an Academic Scorecard for Educational Quality Management in a World Class
Standard School : A Case of Kaeng Khro Wittaya School Affiliated With the Secondary
Education Regional Service Office Region 30.

ช่อผกา ผลภิญโญ*

รองศาสตราจารย์ ดร.จวิฬา ภักด์ตราจันทร์**

ดร.ไพโรจน์ พรหมมีเนตร***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษา โรงเรียนแก้งคร้อวิทยา จังหวัดชัยภูมิ โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้อาศัยหลักการดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ ของสำนักทดสอบทางการศึกษา (ETS) เป็นแนวทางในการพัฒนาดัชนีสำหรับมุมมองเชิงวิชาการที่สามารถดำเนินการได้ในเชิงปฏิบัติเพียง 3 ด้าน คือ การบริหารจัดการองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ การจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึงกระบวนการจัดสรรทุนการศึกษา และการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียน

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาประกอบด้วย นักเรียนและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการนักเรียนคณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และคณะผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ การรวบรวมข้อมูลได้อาศัยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมการสนทนากลุ่มระเบียบวิธีการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร เช่น วงจร Deming แผนผังคัมภีร์กำหนดงานการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การทำงานเป็นทีม การระดมสมองและการเทียบเคียงสมรรถนะ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์เอกสาร จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาส และภัยอุปสรรคองค์กร การวิเคราะห์หน้าหนักเฉพาะของดัชนีเฉพาะและดัชนีมวลรวม การตรวจสอบความตรงเชิงประจักษ์และความตรงตามสภาพการณ์ของดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการกระบวนการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย 3 ขั้นตอน **ขั้นตอนที่ 1:** การศึกษาความเป็นไปได้และพัฒนาแบบจำลองเชิงสมมติ **ขั้นตอนที่ 2:** การพัฒนาแบบจำลองชั่วคราวได้ดำเนินกิจกรรมตามแบบจำลองเชิงสมมติ **ขั้นตอนที่ 3:** การพัฒนาแบบจำลองขั้นสมบูรณ์

ผลการวิจัย พบว่า

มุมมองด้านการบริหารจัดการองค์กรเพื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ คือคุณลักษณะของผู้เรียน เท่ากับ 0.300 ด้านการจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึงกระบวนการจัดสรรทุนการศึกษาคือ การเรียนรู้โดยอาศัยโครงการวิจัยเป็นฐานเท่ากับ 0.350 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรคือ ผลงานด้านวิชาการของครูผู้สอนเท่ากับ 0.300 ความตรงตามสภาพการณ์ของดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ เท่ากับ 0.872 สำหรับค่าน้ำหนักเฉพาะของดัชนีเฉพาะในมุมมองทั้งสามด้าน พบว่าค่าสูงสุด คือด้านการเรียนรู้และ

คำสำคัญ : ดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ, โรงเรียนมาตรฐานสากล

* ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (0.277) รองลงมาคือการจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึง กระบวนการจัดสรรทุนการศึกษา (0.253) และการจัดการองค์การเพื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ (0.230) ตามลำดับ

ABSTRACT

This investigation aimed at development of an academic scorecard for educational quality management in KaengKhro Wittaya School participated in the World Class Standard School Project of the Ministry of Education. The author relies on the Educational Testing Service Academic Scorecard principles as a guideline for development focusing mainly on three academic perspectives which were practically accomplished in this R&D activities, i.e., organizational managements that response to academic stakeholders' needs, educational program managements together with enhancement of networks and the process of allocating educational funds, and learning and potentiality development of school personnel.

The target group consisted of upper secondary education students, teachers, parents and guardians, student council members, school administrative committee, basic education school committee, and the academic expert team. Data collections were done by means of participant observations, focused group discussions, the TQM methods, e.g., the Deming Wheel(PDCA), Gannt chart, Pareto analysis, team working, brainstorming sessions and benchmarking. Documentary analysis, SWOT, hierarchical analysis process, and composite and local indices analysis techniques were utilized for data analyses. Verification of the developed academic scorecard validity was consecutively performed by means of apparent validity and concurrent validity.

The R&D process consisted of 3 phases. Phase I: The feasibility study and development of a hypothetical model. Phase II: Development of a tentative model. Phase III: Development of a finalized model.

The research findings found that:

The organizational managements perspective, the local weight for qualification of learners was 0.300. As concerns the educational program management and the potentiality development of school personnel perspectives; the one for the research-based learning and instructional method outputs was 0.350 and that for the teachers' academic outputs was 0.300 respectively. The calculated concurrent validity of the existing data was 0.872. The local weight of each perspectives' index was ranked as follows: learning and potentiality development of school personnel (0.277), educational program management (0.253), and organizational managements which in accord with academic stakeholders' needs (0.230).

Keywords: Academic Scorecard, World Class Standard School

กุ่มิหลัง

การพัฒนาประเทศขององคักรภาครั้ฐ นั้บตั้งแต่มี่การประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรก ในปี พ.ศ. 2504 จนมาถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 50 ปีนั้น ได้สร้างความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชากรให้มีระดับการศึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงที่สังคมโลกอยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นั้น ชี้ให้เห็นว่า คนไทยจะต้องเผชิญกับความ

เปลี่ยนแปลงอันหลากหลาย สภาพการณ์ที่โลกในยุคปัจจุบันเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่ทำให้คนต้องคิดและตัดสินใจรวดเร็วขึ้นสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ในขณะเดียวกัน บทบาทของสื่อสารมวลชนก็เชื่อมโยงคนเข้าหากันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหล่านี้ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความรู้ความสามารถพื้นฐานของคนไทยที่สามารถจะดำรงชีวิตที่ดีและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกในฐานะพลเมืองของโลก (Global Citizen) เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง การก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และรวมไปถึงคำถามในระดับมหภาคว่า มนุษย์จะอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมอย่างไร โดยที่จะเกื้อกูลและไม่ทำลายซึ่งและกัน การศึกษาจะนำคนไปสู่ชีวิตที่มีความสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืนได้หรือไม่? และที่สำคัญคือทุกฝ่ายทั้งประเทศและมนุษยชาติ จะเข้มแข็งพร้อมเผชิญกับความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ร่วมกันอย่างไร (Reimers, 2009; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) นั้นแนวคิดในการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลักการปฏิบัติตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วนทุกระดับยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งมิติตัวคนสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด ๑ มาตรา ๖ กล่าวไว้ว่า

“การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และหมวด 4 มาตรา 30 กล่าวไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เนื่องจากเป็นองค์การที่ทำหน้าที่จัดการบริหาร ได้แก่ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา หากไม่มีระบบการบริหารสถานศึกษาก็จะไม่สามารถดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ นอกจากนี้การบริหารสถานศึกษายังเป็นเครื่องมือที่ชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะความเป็นผู้นำทางด้าน สติปัญญาความดีงามความรู้ความสามารถส่วนตนที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงามอีกด้วย (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 140) ในช่วงเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา วงการศึกษาไทยได้มุ่งเน้นการจัดการคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในองค์กรและการประเมินภายนอก เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในบริบทสากลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพ ซึ่งได้มีการพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพเช่น ระบบควบคุมคุณภาพ (Quality Control : QC) กลยุทธ์ 5 ส การรีอู้อปรระบบ (Reengineering) การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) และระบบ ISO เป็นต้น ระบบและแนวคิดด้านการบริหารจัดการคุณภาพเหล่านี้ ต่างก็ได้ดำเนินการและประสบความสำเร็จมาแล้วในหลายๆ แห่ง โดยเฉพาะในวงธุรกิจ แต่ถ้าหากนำแต่ละระบบมาวิเคราะห์จะเห็นว่า ต่างก็มีจุดอ่อนและจุดแข็งที่แตกต่างกันไป (บรรจง จันทมาต, 2542, หน้า 8-9) ดังนั้น การนำแนวคิด หลักการและระบบการจัดการคุณภาพเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา จำเป็นต้องเลือกและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษานั้นๆ จึงจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

จากที่ได้กล่าวข้างต้นเกี่ยวกับความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เช่น โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล รวมทั้งแนวทางในการจัดการและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สมดุลและถ้วนทั่วทุกมุมมอง และเทียบเคียงได้กับสถาบันการศึกษาอื่นๆ นั้น ในสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย ปรากฏว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-Net) ปีการศึกษา 2554-2555 โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของ 5 วิชาหลักคือ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้ง 2 ปี นอกจากนี้ รายงานของโครงการสำหรับการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของประเทศสมาชิก OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) กว่า 65 ประเทศ ได้มีการประเมินการเรียนรู้ ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอายุ 15 ปี (ชั้น ม.3 – ม.4) พบว่า ในปี ค.ศ. 2012 คะแนนการอ่านของนักเรียนไทยได้คะแนนเฉลี่ย OECD อยู่ที่ 496 คะแนน จัดเป็นอันดับที่ 48, คณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย OECD อยู่ที่ 494 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 50, และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย OECD อยู่ที่ 501 คะแนน ได้เป็นอันดับที่ 47 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิก OECD ทั้งหมด 65 ประเทศ (นวัตน์ รามสูตและบัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2556)

จากสภาพการณ์ปัจจุบันและปัญหาความสมดุลของมุมมองที่ใช้ชีวิตความสำเร็จที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษา เพื่อหาแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพเชิงวิชาการที่มีเข้าโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีคุณลักษณะสำคัญ คือเป็นดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการที่สามารถสะท้อนระดับคุณภาพการบริหารจัดการคุณภาพที่แท้จริง อันจะนำไปสู่ความสามารถในการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นสากลและความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน เป็นตัวชี้วัดที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญโดยคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างของแต่ละสถานศึกษา และสามารถรองรับการประเมินทุกระบบได้อย่างครบถ้วน ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา อันจะนำมาซึ่งประสิทธิผลในการดำเนินการตามพันธกิจ และการตอบสนองต่อนโยบายของภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดของการพัฒนาประเทศต่อไป

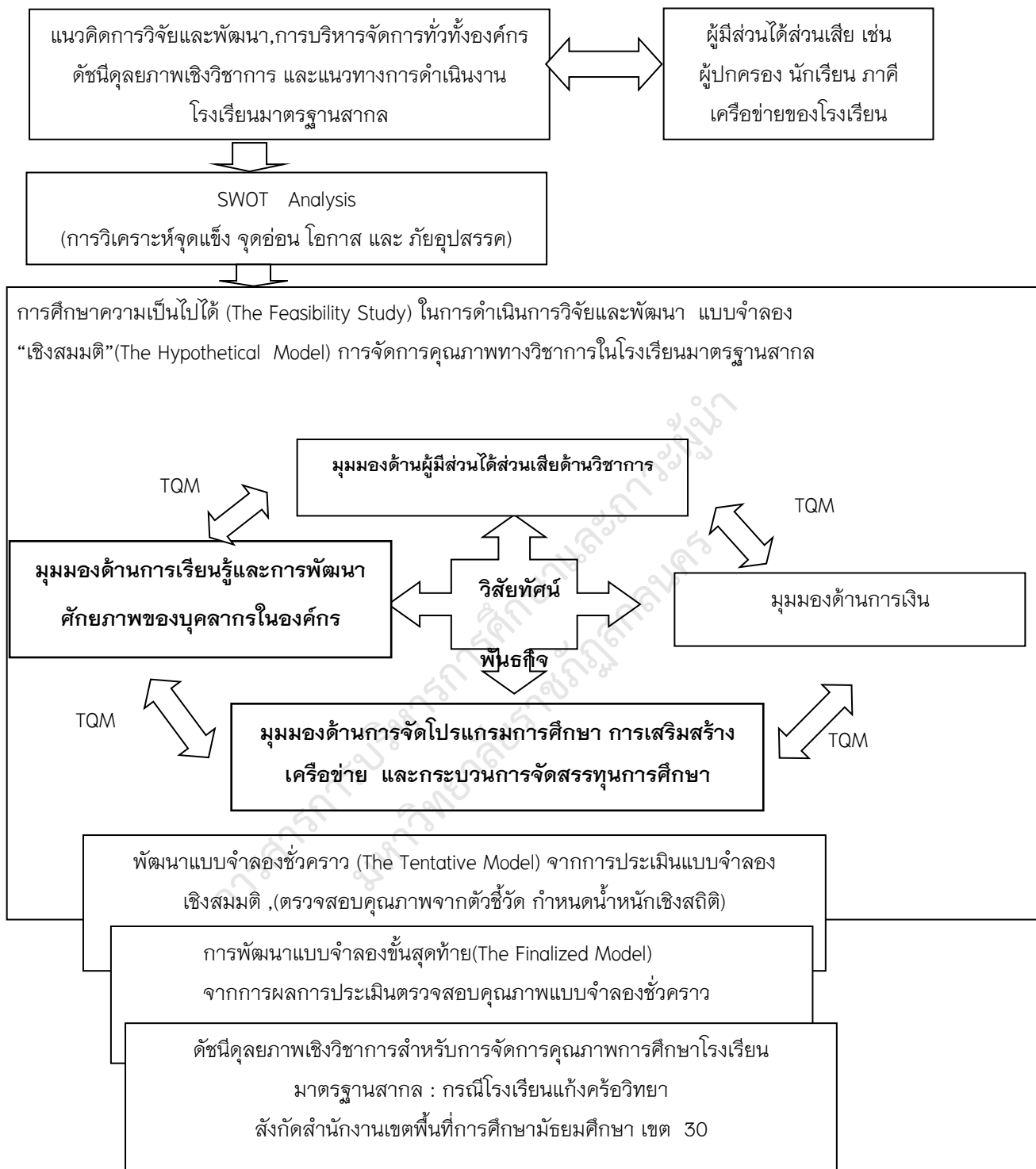
คำถามการวิจัย

ระบบการจัดการคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยอาศัยหลักการดัชนีคุณภาพจะมีประสิทธิผลหรือไม่ และในการพัฒนาคุณภาพเชิงวิชาการขององค์กร บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา จะให้น้ำหนักในมิติใดมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษา ในลักษณะดัชนีมวลรวม โดยมุ่งเน้นใน 3 ด้าน คือ กระบวนการบริหารจัดการองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ การจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึงกระบวนการจัดสรรทุนการศึกษาและการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร สำหรับโรงเรียนมาตรฐานสากล กรณีโรงเรียนแก้งคร้อวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้เพื่อพัฒนาดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ สำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนแก้งค์อริทยา ซึ่งเปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 30 โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ร่วมกับการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ของระบบการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ซึ่งขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลกรณีศึกษา
 - 1.1 กลุ่มคณะกรรมการบริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ
 - 1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน
 - 1.3 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 75 คน
2. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - 2.1 นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,203 คน
 - 2.2 คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 70 คน
 - 2.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 147 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้เครื่องมือเป็นประเภทตามลักษณะของการดำเนินงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความเป็นไปได้ (The Feasibility Study) และพัฒนาแบบจำลองเชิงสมมติ (The Hypothetical Model) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์เอกสารได้ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยอุปสรรค (SWOT) ขององค์กรพร้อมทั้งประชุมคณะผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารงานวิชาการและกำหนดกรอบการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาต้นแบบคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล และพัฒนาแบบจำลองเชิงสมมติ (The Hypothetical Model) ผู้วิจัยได้นำเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการและทางปฏิบัติที่เป็นคณะกรรมการผู้อำนวยการในโรงเรียนแกักรั้ววิทยา จำนวน 20 ท่าน เพื่อสะท้อน ปัญหา/อุปสรรค ของโรงเรียน ความเป็นไปได้ของการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งเสนอวิธีการแก้ไข ที่มีเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึก กล้องบันทึกภาพ การสนทนากลุ่ม การประชุม เทปบันทึกเสียง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแบบจำลองชั่วคราว (The Tentative Model) ผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focused Group Discussion) เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ กำหนดค่าดัชนีสูงสุดและต่ำสุด ของโรงเรียนแกักรั้ววิทยา การคำนวณค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดการวัดผลการปฏิบัติงาน ของดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาแบบจำลองขั้นสุดท้าย (The Finalized Model) เมื่อผู้วิจัยได้ แบบจำลองชั่วคราวแล้ว พัฒนาแบบจำลองชั่วคราวหลังจากทดลองใช้ องค์ประกอบและตัวชี้วัดและตรวจสอบคุณภาพของแบบจำลองชั่วคราวของดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนแกักรั้ววิทยาและได้ทำการประเมินผลการทดลองใช้แบบจำลองชั่วคราวดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ ปรับปรุง สรุปผลการพัฒนาต้นแบบคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ตรวจสอบความตรงของแบบจำลองดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น ใช้เวลาดำเนินการตามระยะการวิจัย เป็นสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การประชุม แบบบันทึก เทปบันทึกเสียง กล้องบันทึกภาพ ใช้ระเบียบ

วิธีการจัดการของการบริหารทั่วทั้งองค์กร ดังนี้ 1) วงจร Deming : PDCA (Deming Wheel : PDCA) 2) แผนผังคัม กำหนดงาน (Gantt Chart) 3) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Pareto Analysis) 4) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) 5) แผนภูมิแท่ง (Bar Chart) 6) การระดมสมอง (Brain Storming) 7) การเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)
2. การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่ม และจากการประชุม
3. การวิเคราะห์รายงาน หรือ บันทึกการประชุม (Minute Analysis)
4. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยอุปสรรคองค์กร (SWOT Analysis)
5. กระบวนการวิเคราะห์ลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process = AHP)
6. การวิเคราะห์ดัชนีมวลรวม (Composite Index)
7. การวิเคราะห์ดัชนีเฉพาะ (Local Index)
9. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Credibility) โดยการตรวจสอบความตรงเชิงประจักษ์ (Apparent Validity) ของตัวชี้วัดคุณภาพ
10. การตรวจสอบความตรงตามสภาพเป็นจริง (Concurrent Validity) ของแบบจำลอง

สรุปผลการวิจัย

1. ดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ สำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถสรุปผลการวิจัยและพัฒนาได้ดังนี้

ผลจากการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาโดยอาศัยหลักการดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการร่วมกับระบบการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กรในครั้งนี้ ทำให้ได้ดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ สำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งมีดัชนีมวลรวม เท่ากับ 1.00 ประกอบด้วย 3 มิติ คือ มุมมองด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ ซึ่งมีดัชนีเฉพาะ = 0.333 มีค่าน้ำหนักเฉพาะของตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน คือ คุณลักษณะของผู้เรียน (0.300) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (0.280) อัตราการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา (0.230) อัตราการเพิ่มของรางวัล แข่งขันทักษะวิชาการระดับชาติ (0.190) มุมมองด้านการจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึงกระบวนการจัดสรรทุนการศึกษา ซึ่งมีดัชนีเฉพาะ = 0.333 มีค่าน้ำหนักเฉพาะของตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน คือ การเรียนรู้โดยอาศัยโครงการวิจัยเป็นฐาน (0.350) การเสริมสร้างเครือข่ายทางการศึกษา (0.250) การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (0.250) กระบวนการจัดสรรทุน (0.150) และมุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร ซึ่งมีดัชนีเฉพาะ = 0.333 มีค่าน้ำหนักเฉพาะของตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน คือ ผลงานเชิงวิชาการของครูผู้สอน (0.300) การพัฒนาตนเอง (0.250) บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนในประเทศและนานาชาติ (0.250) ความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์กร (0.200)

2. ตรวจสอบความตรงของแบบจำลอง

ซึ่งผู้วิจัยได้ดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ สำหรับการจัดการคุณภาพทางวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิให้ค่าน้ำหนักในแต่ละตัวชี้วัด แล้วผู้วิจัยได้คำนวณหาดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ สำหรับ

การจัดการคุณภาพทางวิชาการโรงเรียนแก้งคร้อวิทยา เปรียบเทียบ เพื่อดูคุณภาพการศึกษา และเป็นการตรวจสอบความตรงตามสภาพจริงของโรงเรียนแก้งคร้อวิทยา ดังนี้ ดัชนีมวลรวม (Composite Index) ของโรงเรียนแก้งคร้อวิทยา เท่ากับ 0.872 แสดงว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแก้งคร้อวิทยามีคุณภาพระดับสูงมาก และให้ความสำคัญมากที่สุด คือ มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร (ดัชนีเฉพาะ = 0.277) รองลงมา มุมมองด้านการจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่าย รวมถึงกระบวนการจัดสรรทุนการศึกษา (ดัชนีเฉพาะ = 0.253) และ มุมมองด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ (ดัชนีเฉพาะ = 0.230) เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดการวัดผลการปฏิบัติงาน มุมมองด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการผู้เชี่ยวชาญและผลการดำเนินงานของโรงเรียนแก้งคร้อวิทยาให้ความสำคัญตรงกันคือคุณลักษณะของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นลำดับรองลงมา มุมมองด้านการจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึงกระบวนการจัดสรรทุนการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญและผลการดำเนินงานของโรงเรียนแก้งคร้อวิทยาให้ความสำคัญตรงกันคือ การเรียนรู้โดยอาศัยโครงงานวิจัยเป็นฐาน และการเสริมสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เป็นลำดับรองลงมา มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญของผลงานเชิงวิชาการของครูผู้สอน และการพัฒนาตนเอง เป็นลำดับรองลงมา แต่ผลการดำเนินงานของโรงเรียนแก้งคร้อวิทยาให้ความสำคัญการพัฒนาตนเอง ส่วนผลงานเชิงวิชาการของครูผู้สอนเป็นลำดับรองลงมา

อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยและพัฒนา กรณีโรงเรียนแก้งคร้อวิทยา อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการดุลยภาพเชิงวิชาการร่วมกับระบบการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล กระบวนการดำเนินงานต่างๆ เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในองค์กร มีการทำงานเป็นทีม รวมทั้งส่งผลให้วิสัยทัศน์ขององค์กรมีความชัดเจนในประเด็นของเป้าหมายที่เกิดจากการร่วมวางแผน ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาองค์กร โดยการสนับสนุนของผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนที่เล็งเห็นความสำคัญของการจัดระบบการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายทางการศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน ในระบบจัดการคุณภาพ โดยอาศัยกระบวนการ PDCA การทำงานเป็นทีมในการดำเนินกิจกรรมนั้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการดำเนินงานคล้ายคลึงกันเพื่อมุ่งความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ให้ผู้เรียนเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

แบบจำลองชั่วคราวดัชนีดุลยภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอก จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียน มีความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นอย่างดี ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงของตัวชี้วัดแต่ละมุมมองและองค์ประกอบการดำเนินงาน และปรับปรุงแก้ไขดัชนีดุลยภาพเชิงวิชาการในแบบจำลองเชิงสมมติได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล

ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดการคำนวณหาดัชนีของตัวชี้วัด ที่แตกต่างจากกระบวนการในชั้นแบบจำลองเชิงสมมติ โดยนำข้อมูลที่เป็นจริงของโรงเรียนกรณีศึกษา เป็นฐานของการนำมาคำนวณค่าน้ำหนักของตัวชี้วัด

ผลจากการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาโดยอาศัยหลักการดัชนีดุลยภาพเชิงวิชาการร่วมกับระบบการจัดการ

คุณภาพทั่วทั้งองค์กรในครั้งนี้ ทำให้ได้ดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการสำหรับการจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
มาตรฐานสากล ซึ่งมีดัชนีรวมเท่ากับ 1.00 ประกอบด้วย 3 มิติ คือ มุมมองด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ
ซึ่งมีดัชนีเฉพาะ = 0.333 มีค่าน้ำหนักเฉพาะของตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน คือ คุณลักษณะของผู้เรียน
(0.300)ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(0.280)อัตราการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา (0.230)อัตราการเพิ่มของรางวัล
แข่งขันทักษะวิชาการระดับชาติ(0.190) มุมมองด้านการจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึง
กระบวนการจัดสรรทุนการศึกษาซึ่งมีดัชนีเฉพาะ = 0.333 มีค่าน้ำหนักเฉพาะของตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน คือ การ
เรียนรู้โดยอาศัยโครงการวิจัยเป็นฐาน (0.350)การเสริมสร้างเครือข่ายทางการศึกษา (0.250)การใช้สื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (0.250)กระบวนการจัดสรรทุน (0.150) และมุมมองด้านการเรียนรู้และ
การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร ซึ่งมี ดัชนีเฉพาะ = 0.333 มีค่าน้ำหนักเฉพาะของตัวชี้วัดผลการ
ปฏิบัติงาน คือผลงานเชิงวิชาการของครูผู้สอน(0.300)การพัฒนาตนเอง (0.250)บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนในประเทศและนานาชาติ (0.250) ความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์กร
(0.200) ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นการพัฒนาโรงเรียนชั้นนำให้มีมาตรฐานเทียบเคียง
มาตรฐานสากลโดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานหลักสูตรและการ
สอนมุ่งสู่สากลและบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพรวมถึงสามารถสร้างผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก พัฒนา
คุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและให้ทันต่อสภาวะการณ์โลกปัจจุบัน
มีปณิธานไว้ว่าโรงเรียนมาตรฐานสากลสร้างคนไทยรุ่นใหม่ ให้เป็นคนดีของสังคมโลกและวิสัยทัศน์โรงเรียน
มาตรฐานสากลคือ “สร้างผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกด้วยหลักสูตร การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ
คุณภาพ ระดับมาตรฐานสากล” ซึ่งสอดคล้องกับO’Neil, Bensimon, Diamon และ Moore (2000) ได้ทำวิจัยที่
University of Southern California ผู้บริหารระดับสูงได้ตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าวและมอบหมายให้
คณะวิชาและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยพัฒนาระบบเมตริก(Metric System)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 โรงเรียนมาตรฐานสากลควรนำความรู้ในแบบจำลองการพัฒนาคุณภาพเชิงวิชาการในโรงเรียน
มาตรฐานสากลไปประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน
- 1.2 สำหรับโรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสถานศึกษา
ควรมีการศึกษาบริบทให้ชัดเจนเพื่อจะได้กระบวนการและผลการพัฒนาที่ตรงกับบริบทศึกษา
- 1.3 การประมวลผลดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการ ควรมีการเก็บข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยการทดสอบ
วัดศักยภาพของนักเรียนโดยตรง โดยผู้วิจัยต้องลงเก็บข้อมูลเอง ซึ่งจะได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง
- 1.4 กระบวนการดำเนินงาน การประชุม วิเคราะห์วาทกรรม จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยควรมี
การเก็บข้อมูล จดบันทึก ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อง่ายต่อการนำมาเขียนงานวิจัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ผลจากการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ ทำให้ได้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษาใน
มุมมองด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางวิชาการ มุมมองด้านการจัดโปรแกรมการศึกษา การเสริมสร้างเครือข่ายรวมถึง
กระบวนการจัดสรรทุนการศึกษา และมุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร ขอ
เสนอแนะสำหรับนักวิจัยหรือคณะวิจัยที่จะดำเนินงานวิจัยและพัฒนาต่อไปภายหน้า ควรพิจารณามุมมองด้านการเงิน

และการบริหารงบประมาณเข้ามาร่วมในการศึกษา เพื่อที่จะได้พัฒนาตัวชี้วัดสำหรับมุมมองด้านนี้ให้เกิดความโปร่งใส และเป็นการบริหารจัดการที่มีความสมดุลเป็นไปอย่างถ้วนทั่ว

2.2 ควรนำผลการศึกษาวิจัยติดตามความคืบหน้าที่ยั่งยืนของประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประยุกต์ใช้ดัชนีคุณภาพเชิงวิชาการในลักษณะการประเมินโครงการเพื่อติดตามกระบวนการดำเนินงานและผลการดำเนินโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นวรรตน์ รามสูตและบัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2556). *ผลประเมิน PISA 2012*. ค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2556, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=34982&Key=news_act
- บรรจง จันทาทศ. (2542). *การบริหารคุณภาพ ISO 9200*. ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรช.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร: วี.เจ. พรินติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- O'Neil, H., Bensimon, E., Diamond, M. and Moore, M. (2000). *Designing and Implementing an Academic Scorecard*. Edited by Jan R Williams and Craig E. Polhemus. *Accounting Education News*. American Accounting Association. Summer. Retrieved May 23 2014, from <http://aaahq.org/facdev/teaching/aen/summer00/fd01.htm>.
- Reimers, F. M. (2009). "Teaching for the 21st Century : Leading for Global Competency" *Educational Leadership*. September. 2009. Vol.67.No1.
- Sallis, E. (1993). *Total Quality Management in Education*. London : Kogan Page.
- Sen Amartya. (2010). *Human Development Index*. Retrieved May 23 2014, from http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index.
- The Ohio State University. (2003). *The Academic Scorecard*. Retrieved 1 March 2014, from www.osu.edu/academicplan/scorecard.html.